

lajiki, marveč tudi mnogi, mnogi kleriki. In tudi dandanes ima klerikalizem mnogo duhovnikov nasprotnikov; saj čutijo le premnogi železno pest in smrtni dih klerikalizma, ki jim veže roke ter jih drži v duševni sužnosti.

»Der Not gehorchend, nicht dem eign'en Triebe«, bi marsikak duhovni agitator zapel — kadar se ob času volitve od hiše do hiše peha ter pomaga plesti vrvi, ki se z njo še trdneje zveže svoboda. Kdor hoče videti, lahko opazi, da mora pod oblastjo klerikalizma nižja duhovščina mnogo trpeti. Že župnik se čuti neizmerno visocega nad kaplanom, korar nad dekanom in škof zopet nad tem. Kardinalom pa je treba izkazovati skoraj božje časti. Nižja duhovščina, posebno kaplani, mora imeti skoro za vse dovoljenje, sicer je zamera in potem — gorje jim! Nimamo zaman izreka, da sega duhovsko maščevanje čez grob in še 3 kolena naprej!

(Dalje.)

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Jubilejska samopomoč. Dne 2. septembra t. l. je umrla članica g. Ana Miklavič, učiteljska soproga v Kobaridu. Izplačal sem ostalim pokojnice znesek 380 K. Obenem sem razposlal na vse članice poštne položnice in prosim, da se vsi odzovejo tekom osmih dni in vplačajo na bližnji pošti 2 K 10 h, oziroma 4 K 20 h. Kdor je še kaj na dolgu, prosim, da poravna pri tej priliki.

Franc Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Dodatek k poročilu o občnem zboru »Društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem.« Gospod blagajnik Cepuder nam poroča: Tajnikova resolucija: Občni zbor naroča društvenemu odboru, da društveni denar, ki je naložen v hranilnicah in obligacijah po 4%, ob ugodni priliki vsaj deloma realizuje i. t. d. — blagovolite v toliko popraviti, da nam neso obligacije sedaj po 4,2%, torej $\frac{2}{10}\%$ več, nego je bilo omenjeno v tajnikovem poročilu. Toliko v pojasnilo onim čč. gg. članom, ki zaradi odsotnosti niso čuli blagajnikovega poročila.

Književnost in umetnost.

»Popotnik« ima v 9. številki to-le vsebino: 1. Požegar: — Prosveta. — 2. Iv. Šega: Risanje v ljudski šoli z ozirom na zahteve sedanjosti. — 3. K. Škapin: O ljudski šoli in materinem jeziku. — Mihael Iglar: Ušati netopir ali uhán. — 5. Fr. Kocbek in M. J. Nerat: Spomini na potovanje v Norimberk. — 6. Razgled. Pedagoški paberki. — Kronika.

Vekoslav Spindler: Zapihal je jug. V lastni založbi. Tiskala Binko & Zika v Pragi. 1904. Str. 84. Cena 1 K, po pošti 2 K 20 h. — Knjižico je napisal mladi pesnik Spindler. Njegove pesmi so nam znane deloma iz »Lj. Zvona«, deloma iz »Slovana« in »Domačega prijatelja«. Vrednosti so različne. Mestoma je zgolj proza napisana v verzih, mestoma se nam razodeva lep lirski talent. Nekoje sličnosti, zdi se nam, smo brali že pri drugih pesnikih (n. pr. Zupanciču, Goetheju.) Vendar je vredna knjižica, da jo prebere vsak, za mlado liriko vneti rodoljub.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. Gdč. Mimi Robavs v Šmartnem pri Litiji nabrala 13 kron v veseli družbi z motivacijo:

Šmartno z Ljubljano
Prosveti je vdano.
Zato smo nabrali —
Konviktu smo dali.

»Schwarz-Peter« v gregorski šoli 4-40 K; g. St. Legat, učitelj pri Sv. Gregorju, nabral na priporočilni govor g. nadučitelja Ivana Mandeljca iz Sodražice pri zborovanju slovenskih učiteljev kočevskega okraja 10-38 K; učiteljsvo tolminskega okraja zložilo pri okrajni učiteljski konferenci dne 19. septembra 66 K. Živel!

Kolekta poštних znamk za učiteljski konvikt. Gosp. Fran Zacherl, učitelj v Ljutomeru, je nabral na kolekto št. 17 znamk za 10 K in g. Hinko Sumer, učitelj v Šmarji pri Jelšah, pa na kolekto št. 44 v šmarijskem okraju 17-90 K. Od blagoslovljenja nove štiritirazrednice v Cerkljah na Dolenjskem vračajoče se učiteljsvo zložilo na kolekto št. 49 6-30 K.

Osebnosti na Kranjskem. Učit. kandidat Franc Bratoš pride za začasnega učitelja v Kamnik, Albin Stritar pa za provizoričnega učitelja v Postojno. Izprašani kandidat Jožef Jeglič je imenovan na ljudsko šolo v Selcih. Alojzija Stebijeve pride za suplentinjo na deško ljudsko šolo v Trzič. Ker se ni opetovanemu razpisu odzval noben usposobljen prosilec, je nameščen na enorazrednici v Selih organist Jožef Mihelčič iz Mirne. Ljudmila Mazgon iz Zgornje Krke pride na štiritirazrednico v Mengeš. Na enorazrednico v Podgradu pri Novem mestu je imenovan za učitelja-voditelja Fran Jurjavec, doslej provizorični učitelj v Brestovici v sežanskem okraju. Emilija Ohm-Janušovska pride za provizorično učiteljico v Kočevje.

Učiteljske izpremembe na Štajerskem. Za nadučitelje so imenovani: pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah učitelj in voditelj v Pernicah Fr. Kotnik, v Blanci pri Sevnici učitelj pri Sv. Emi Ivan Krajnik, v Šmartnem na Paki nadučitelj v Zabukovju Valentin Veber, v St. Jurju v Slov. goricah učitelj pri Sv. Petru pri Mariboru Peter Paulin, v Zibiki učitelj-voditelj v St. Vidu pri Mislinju Jos. Purkart. — Za učitelje, oziroma učiteljice so imenovani: V Kozjem učitelj-voditelj iz Zusema L. Ulčar, v Dramljah ondotni suplent Jakob Hernko, v Spod. Polskavi Jos. Koki in Slov. Bistrice, v Križevcih pri Ljutomeru Avg. Lah iz Lubečne, v Runeču ondotni pom. učitelj Iv. Bertot, pri Sv. Tomažu pri Ormožu ondotni začasni učitelj Aleks. Alt, v Radgoni Marija Sever iz Obrajne, pri Spod. Kungoti Ida Stedry iz Koprivnice, v Žičah Marija Bezljaj od Sv. Jerneja, v Rečici ondotna suplentinja Karlina Zmerzlikar, v Sp. Polskavi Romana Osana iz Laporjev, pri Vseh svetih pri Ormožu Antonija Sijanec roj. Boben od Sv. Jurja v Slov. goricah, pri Sv. Petru pod Sv. goro Ljudmila Umberger od tam in St. Ilju pod Turjakom Marija Janša iz Stranic. — Za okrajnega pomožnega učitelja za konjiški okraj je imenovan učitelj v St. Rupertu v Slov. goricah Jos. Čuček. Premeščena je učiteljica Ana Zupanič iz Šmartnega na Paki v Čadram. — Specialne obrtne tečaje dobe šole v Ljubnem, Gor. Gradu in Poljčanah.

Osobna vest. Gdč. Gustika Šantel, dosedaj definitivna učiteljica na slovenjebistriški ljudski šoli, je nameščena s 1. kimavcem 1904 na c. in kr. mornariški ljudski in meščanski šoli v Pulju.

Imenovanje. Suplent na državni realki v Gorici Franc Mašera je imenovan za glavnega učitelja na učiteljišču v Kopru.

Kranjski deželni zbor se je sešel k zasedanju dne 27. pret. m. V svojem nagovoru je poudarjal g. dež. glavar pl. Detela, da je regulacija učiteljskih plač nujna in neodložljiva potreba. Radovedni smo, koliko bodo izdale te resnične glavarjeve besede!

Učitelja na moški kaznilnici v Mariboru, Feliks Stegnar in Henrik Triebnik, sta ad personam pomaknjena v deveti, oziroma v deseti činovni razred.

† **Fran Podgornik.** V Rudolfovi bolnici na Dunaju je umrl 16. t. m. znani slovenski publicist g. Fran Podgornik. Podgornik je bil rodom Goričan. Že kot dijak na Dunaju se je bavil s političnimi problemi in je v Poznikovem almanahu priobčil obširno politično študijo. Bil je potem urednik »Soče«, sotrudnik »Parlamentarjev« in »Edinosti« ter je tudi sam izdajal »Slovanski svet« in »Slavisches Echo«. Podgornik je bil velenadarjen mož čistega značaja. Premalo pa je računjal z realnimi razmerami. Pokojnemu Podgorniku je bilo v življenju vedno slabo postlano in gotovo so materialne skrbi neugodno vplivale na njegovo delovanje. Vzlic vsemu pomanjkanju pa je Podgornik tudi kot publicist ostal vedno sam sebi zvest. Lahko bi si bil pri tem in onem slovanskem listu ustanovil ugodno eksistenco, a odpovedal se je rajši taki eksistenci kot da bi bil pisal v zmislu dotičnega lista in drugače, nego je bilo njegovo prepričanje. Bodi značajnemu možu prijazen spomin!

Učiteljsko zborovanje v Gorici je bilo jako dobro obiskano. Izmed poslancev so bili navzoči dr. Tuma, dr. Treo, Strekelj in Lenassi. Po več govorih so sprejeli resolucijo, da dne 21. septembra zbrano učiteljstvo pričakuje od deželnega zbora regulacijo plač po zakonskem načrtu, izdelanem od deželnega društva učiteljev, v tekočem zasedanju. Učitelji in učiteljice odklanjajo vsako odgovornost za posledice, ki bi nastale za deželo, ako bi ne uslišali njihovih pravičnih zahtev.

Vabilo. Dne 4. oktobra t. l. bo slovesno blagoslovljenje novega šolskega poslopja v Zatičini ob 1/2 10. uri dopoldne. K tej slavnosti so vsi prijatelji šole najvljudneje vabljeni. Po običajnem opravilu bo banket v slavno znani gostilnici Fric. Kdor se hoče istega udeležiti, naj blagovoli najkasneje do zadnjega septembra naznaniti šolskemu vodstvu v Zatičini.

Falotstvo. Med ljudi, ki so najnesramnejši, sodijo brez dvoma »Slovenčevci«. To dokazujejo sami z vsako svojo številko. Ti gladni volkovi ne poznajo nobene dostojnosti in nikakršnega možatega časnikarskega vojevanja. Ti gladni volkovi objedajo vsak ljubi dan čast vseh poštenih ljudi, da je že ostudno in nesramno. Te tatove časti ščiti sicer široka vest imunnega odgovornega urednika, vzlic temu govore ljudje, da jim razen falotstva ne pristoji noben drugačen naziv! Z neprimerno strastjo so se zagrizli v napredno učiteljstvo ter glojejo s strupenimi zobmi ob nekaternikih izmed našega stanu tako intenzivno, da obujajo opravičeno sumnjo, da so kanibalskega rodu! Morda pa s tem samo simulirajo ljubezen, v kateri gore njih poštena srca za naš stan! Nam se sicer gabi »Slovenčevo« revolverstvo, vendar se nam pa zdi, da hočejo sveti gospodje, naj na vsak način sežemo po enakem orožju. Ako je to njihova resna volja, naj nam povedo brez deviške sramežljivosti, da začnemo z opisovanjem Sodome in Gomore. Naša krščanska potrpežljivost jim gotovo pomore do popolnega kredita!

Beda učiteljstva. Tovariš I. T. iz T. nam piše: Letos bom moral vzdrževati s 120 K mesečne plače v mestnih šolah dva otoka, kar me bo stalo na mesec okroglih 60 K, doma pa ostanemo: Jaz bolan, žena bolehnna in še petero otročičev. Kako naj živim? Te umetnosti ne umeje gospod s Kamna! — Objavljamo to resnično sliko učiteljske bede brez vsake opombe na naslov merodajnih faktorjev!

Strokovni nadzorniki. Za šolsko leto 1904/1905 so imenovani za nadzornike risarskega pouka na srednjih šolah in učiteljiščih: Anton Anđel, Edvard Brechler, Anton Friebel, Jožef Langl, Herman Lukas, Jožef Škoda in Anton Stefanovicz.

»Laibacher Zeitung« priobčuje letno glavno poročilo g. dež. šol. nadzornika Fr. Levca o stanju ljudskega šolstva in učiteljstva koncem šolskega leta 1902/3. Ko dobimo to poročilo celotno v roke, izpregovorimo o njem obširneje.

Kmetijski tečaj za nemške učitelje na Kranjskem. Po odredbi poljedelskega in naučnega ministrstva se vrši letošnji kmetijski tečaj za nemške učitelje od 26. pret. m. do 3. dne tega meseca na Grmu. Kot docenta delujeta g. vodja R. Dolenc in g. potovalni učitelj Fr. Gombač.

Ceno medu so letos kranjski čebelarji določili na 72 h za kilogram.

Zahvala.

Podpisani se zahvaluje najtopleje društvu „Jubilejska samopomoč“ za hitro in točno izplačilo po pok. soprog. V Kobaridu, 26. septembra 1904.

A. Miklavič.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 5963.

Kranjsko.

Na petrazredni deški ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu v Trstu se razpisuje služba učitelja, oz. učiteljice s provizoričnim, oziroma definitivnim nameščenjem.

Definitivno nameščen učitelj dobivo na leto 1400 K plače in 500 K stanarine ter ima pravico do 6 petletnic po 200 K, učiteljica pa dobiva na leto 1200 K plače in 400 K stanarine in ima pravico do 6 petletnic po 150 K.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo pri podpisnem vodstvu do 10. oktobra 1904.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani, dne 22. septembra 1905.

Z. 2100.

Die unterm 11. Juli 1904, Z. 1421, bereits einmal ausgeschriebene Lehrer- und Schulleiterstelle an der einklassigen Volksschule in St. Leonhard bei Bischoflack wird hiemit neuerlich und zwar mit dem Beifügen zur definitiven Besetzung ausgeschrieben, daß auf männliche Bewerber reflektirt wird und dass die schon eingebrachten Gesuche auch für diese neuerliche Konkursausschreibung Giltigkeit haben.

Mit dieser Lehrstelle sind die gesetzmäßigen Bezüge, sowie der Genuß einer Naturalwohnung verbunden.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis zum 27. Oktober 1904 hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrat Krainburg, am 27. September 1904.

Tovarniška zaloga Grubbauerjevih — in drugih šolskih zvezkov. —

Jernej Bahovec v Ljubljani Sv. Petra cesta št. 2. Resljeva cesta št. 7.

priporoča slav. krajnim šolskim svetom, učiteljstvu in šolam tovarniško zalogo Grubbauerjevih zvezkov; **dobička teh zvezkov je deležen učiteljski konvikti** in se dotični zneski objavljajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

Šolske knjige za ljudske šole, Črnivčeve nastenske table, dnevniki, peresa „Učiteljskega konvikta“, papir ter druge pisalne in risalne potrebščine.

Solidna in točna postrežba
je zagotovljena.